

НАУКОВЕ ЖИТТЯ НМАУ ІМ. П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО

НОВІ ВИДАННЯ

УДК 78.071.1 (470) + 7.011.2

Гуменюк Т. К.

ПРОДОВЖЕННЯ ГЛІНКІАНИ: СТИЛЬ АВТОРА У ПРОСТОРІ СУЧАСНОГО НАУКОВОГО МИСЛЕННЯ (Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам» : в 4 ч. – Ч 4 : Кавказ / Сергей Тышко. – К. : ЛАТ&К, 2015. – 243 с.)

Охарактеризовано працю С. Тышка – четверту книгу глінкіани. Розглянуто стиль автора у просторі сучасного наукового мислення як провідну тенденцію сучасної світової науки, спрямовану на виявлення «людського фактора» в розвитку культури, а водночас – на збагачення методів наукового аналізу культурологічним коментарем, завдяки якому біографія Митця постає цілісним культурно-історичним явищем. Наголошено, що в цій праці набула вияву тенденція зростаючої гуманітаризації як прагнення музикознавців до комплексного аналізу музичної творчості у якнайширшому культурному контексті, яка відповідає природі і можливостям музикознавства як самостійного і своєрідного виду культурної творчості.

Ключові слова: глінкіана, культурологічний коментар, біографіка.

Книга Сергія Віталійовича – «Странствия Глинки. Комментарий к “Запискам”. Часть 4 : Кавказ» – це ще один прорив у світ композитора, який багато в чому визначив подальший розвиток світового музичного мистецтва і, за влучним спостереженням Володимира Одоєвського, «підніс народний наспів до вершин трагедії». Так, це книга про великого композитора славетної епохи і, звичайно, про Музику, адже біографія Митця цілком переплетена з його творчістю, а його життєві враження, переживання, утілені у звуках, перетворюються на Музику.

Дослідження Сергія Тышка належить до тих унікальних праць останнього часу, які не обмежені жодним із наукових жанрів. У ній поєднані характерні, можна сказати, провідні тенденції світової науки: зокрема все більш настійне прагнення, з одного боку, – виявити «людський фактор», надзвичайно актуальний для сучасної антропологічно орієнтованої гуманітаристики, а з іншого, – доповнити науковий аналіз культурологічним коментарем, за допомогою якого біографію Митця можна розглядати як культурно-історичне явище, а його предметом є історія індивідуального життя особистості у поєднанні всіх тих ознак, з якими вона представлена в історії культури.

Саме ця тенденція зростаючої гуманітаризації, набувши віддзеркалення й обґрунтування у тяжінні музикознавців до органічного комплексного аналізу музичної творчості у якнайширшому культурному контексті, сутнісно відповідає природі і можливостям музикознавства як самостійного і своєрідного виду культурної творчості. Науки про культуру, як відзначали представники баденської школи неокантіанства

(В. Віндельбанд, Г. Ріккерт та ін.) з їх індивідуалізуючим методом, мають цікавитися, передусім, індивідуальним і неповторним у культурі¹. Індивідуальне в культурі, її власне людський зміст є головною метою культурологічної біографіки.

Зазначу, що «біографіка» – термін, уперше застосований К. Ясперсом і в наш час підтримуваний багатьма вченими в галузі біографічних досліджень. У гуманітарній науці біографіка сформувалась як розділ науки, предметом якої є реконструкція життєвого і творчого шляху особистості. Портретна галерея – це необхідне доповнення і важлива складова духовного життя суспільства. У сучасній гуманітаристиці відбувається «бум» біографічної літератури: енциклопедії, словники, автобіографії, життєписи, мемуари, листування мають величезний читацький попит. Створені біографічні й генеалогічні центри, біографічні альманахи, літературні серії. Зростання зацікавленості біографічним методом потребує обґрунтування інформаційного потенціалу, а також історичного, наукового, соціального і культурологічного значення цієї літератури. Сьогодні здійснюється перехід від інструментального використання біографічного методу та біографічного матеріалу до вивчення біографічного як соціального і культурного феномена. Цікаво, що у філософії постмодернізму переважає скептичне ставлення до інформаційного значення біографічних оповідей. М. Фуко вважав реальними лише твори художника, тоді як опис життя – це «слід на піску», який деформується і щезає від дотику біографа². Не менш категоричний і Р. Барт, стверджуючи «смерть автора», життя якого буденне і банальне, тому не варте уваги³. Суперечливими судженнями про роль біографічного методу і реальним зацікавленням життєписами й оповідями лише підкреслюється соціальне значення проблеми. Кожен підхід є певним внеском у розуміння складного й утаємниченого світу творчої особистості. Індивідуальне буття завжди влітене у культурний контекст. Згідно з культурологічним підходом, біографія постає як: 1) культурний взірець; 2) засіб культурної інтеграції; 3) культурний горизонт діяльності особистості; 4) реконструкція «слідів» особистості в історії культури. Культурологічний контекст так само має значення для біографії-життерозуміння як історичне тло.

Квінтесенцією наукового дослідження є авторський коментар до тексту «Записок» М. Глінки⁴. Так, у передмові автор пише: «Стержем каждой из книг этой серии является разработанный нами метод культурологического комментария текстов, связанных с музыкальным искусством»⁵. Зазначимо, що культурологічний коментар як формат наукового дослідження – найбільш інноваційна складова теоретичного аналізу, він надає можливість уникати «довільних метафор» замість «переконливих висновків». Ідучи цим шляхом, автор співвідносить кожен фрагмент тексту «зі сферою культури як особ-

¹ Виндельбаднт В. Философия в немецкой духовной жизни XIX столетия / В. Виндельбаднт ; пер. с нем; Ин-т философии. – М. : Наука, 1993 – 105 с.; Риккерт Г. Философия истории / Г. Риккерт – СПб., 1908. – 357 с.

² Фуко М. Слова и вещи. Археология гуманитарных наук / М. Фуко ; [пер. с фр. В. П. Визгина и Н. С. Автономовой]. – СПб. : А-сад. – 1994. – 408 с.

³ Барт Р. Империя знаков : [сб. заметок по итогам путешествия по Японии] / Р. Барт ; пер. Я. Г. Бражниковой. – М. : Праксис, 2004. – 143 с.

⁴ Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарии к «Запискам»: в 4 ч. – Ч. 1 : Украина. / С. В. Тышко, С. Г. Мамаев. – К. : Задруга, 2000. – 221 с.; Ч. 2 : Глинка в Германии или Апология романтического сознания / С. В. Тышко, С. Г. Мамаев. – К. : Задруга, 2002ю – 500 с.; Ч. 3 : Путешествие на Пиренеи или испанские арабески / С. В. Тышко, Г. В. Куколь. – К. : Типографія «Клякса», 2011. – 544 с.; Ч 4 : Кавказ / С. В. Тышко. – К. : ЛАТ&К, 2015. – 244 с. : ил.

⁵ Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам»: в 4 ч. – Ч 4 : Кавказ / С. В. Тышко. – К. : ЛАТ&К, 2015. – С. 3.

ливої знакової системи»¹ і, завдяки такому підходу, виявляє, описує, розкриває їх культурні смисли. Логіка роботи розгортається як декодування на основі великого масиву інформації, пов'язаної з: 1) найдавнішими пластами культури – архетиповими й міфологічними уявленнями, обрядами, ритуалами, звичаями; 2) фольклорно-літературними, поетичними, історичними джерелами; 3) видами тропів і мовою культури тощо. Тому зона культурологічного коментаря «Записок» – за всієї різноманітності тем, образів і персоналій – утворює певну цілісність. Об'єднуючим фактором, безумовно, постає «над-ідея»: прагнення осягнути глибинні смисли музики великого композитора.

Очевидними є й труднощі такого підходу до розуміння творчої особистості. Він потребує поєднання знань про мистецтво з широкою історико-культурною ерудицією, високопрофесійним теоретико-аналітичним інструментарієм дослідника, з його здатністю до всеосяжної співчуттєвості, до емоційного відгуку на унікальний світ Людини-творця, словом, – справжньої духовності дослідника-мистецтвознавця. Одним із талановитих представників цього нового культурологічного музикознавства є Сергій Віталійович Тишко. Він уособлює багатогранні знання і чисту, щиру любов до мистецтва, володіє легким, яскравим пером і блискучим ораторським даром, це відчувається й у стилі його письма. Ось як пише дослідник про значення першої великої подорожі в житті М. Глінки: «<...> Кавказские культурные и музыкальные впечатления 1823 года стали творческим импульсом для будущего “Руслана”. Здесь, в далёкой “кавказской Азии”, юный Глинка, впитывая новые впечатления (как бы ассимилируя их), становился творчески уникальной и самобытной личностью, утверждался в “самостояньи” и готовился подтвердить это творческими подвигами. Не отсюда ли рождались смысл и обаяние широко известного явления “русский восток”, впервые во всю ширь развернувшегося в глинкинском “Руслане” и на долгие десятилетия ставшего «визитной карточкой» русской музыки? Ведь не случайно так причудливо перемешаны и одновременно едины во второй опере Глинки собственно кавказские, крымско-татарские, турецкие, персидские, арабские мотивы»².

Відтак, біографія М. Глінки в науковій інтерпретації дослідника постає своєрідною самостійною культурною формою. Тут доречно сказати ще про одну не просту, але неодмінну умову й вимогу біографічного портретування – «подвоєння» реальності, реконструкцію, «воскресіння» образу людини. Для автора його Глінка – це людина серед людей, надзвичайно цікава в усіх подробицях звичайного життя. Дуже просто й мило, з гумором і симпатією, не впадаючи у панібратство, С. Тишко торкається великої біографії і дарує нам виразні риси-штрихи до портрету композитора. У кожному слові ми відкриваємо для себе юного Михайла Глінку, що ніби дивиться на нас із портрета роботи М. Терепенєва 1824 року, яким і відкривається монографія.

Структура книги нагадує тричастинну симфонію з невеликим адажіо: між розділами, присвяченими «відкриттю Кавказу», та власне культурологічним коментарем уміщено фрагмент тексту «Записок» М. Глінки. Безперечно, тричастинність не є уомглядною, вона внутрішньо виправдана. Дуже швидко читач починає відчувати струми, які поєднують дослідження подорожі на Кавказ як важливий етап у становленні творчої особистості М. Глінки, спогади самого композитора і, зрештою, представлене у коментарях авторське «декодування» культурних смислів, подій, ситуацій, висловів, мальов-

---

¹ Федулєнкова Т. Н., Поцелуєва Н. В. Культурологічний коментарий во фразеологічєском словаре / Т. Н. Федулєнкова, Н. В. Поцелуєва // Вєстник Ленинградского государственного университета шимени А. С. Пушкина. – 2011. – Т. 1. – № 1. – С. 134.

² Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам»: в 4 ч. – Ч 4: Кавказ / С. В. Тышко. – К.: ЛАТ&К, 2015. – С. 24.

ничий опис історичних місць і природних ландшафтів, якими мандрував М. Глінка, а також уявне портретування людей тієї далекої епохи. Усі чотири книги глінкініани – це культурологічне відкриття архетипальної тематики мандрування світом як виявлення потаємного органічного зв'язку музики і руху, які обертаються навколо універсального досвіду життя і заново актуалізуються в кожному поколінні.

С. Тишко створює об'ємну, багатогранну й промовисту панораму певного відрізка часу в житті композитора, при цьому «имея в виду не только впечатления от кавказских вершин и долин, горный воздух и проч., и не столько лечение водами (тут опыт был скорее негативный!), сколько радость общения с людьми, которую всю жизнь стремился раздобыть и без которой едва ли мог творить»¹. Тут доречно зауважити, що ні симптоматика хвороб М. Глінки, ні його лікування кавказькими мінеральними водами не є фактами музичної культури доти, доки ці, безперечно, цікаві свідчення не торкаються прямо чи опосередковано процесу осягнення «таїни» мистецтва заради відтворення цілісності твору як художнього світу і його духовного змісту, конкретно-історичної зумовленості й загальнолюдського значення. «Кстати, не отсюда ли та потрясающая вспышка творческой активности, которая озарила Глинку вскоре после поездки на воды?»². Отже, при виявленні смислових конотацій цих свідчень з образною сферою вони постають предметом науки про музику і можуть бути інтерпретовані як її факти чи як важливі чинники музичної творчості.

Ця думка може видатися трюїзмом. Адже митець є не лише суб'єктом художньої (музичної, літературної, театральної...) культури, а й культури повсякденної. Тому спадщина Майстра, незважаючи на всі атрибути її «світового значення», неминуче постає потенційними джерелами фактів його нехудожньої біографії. Однак значимо, що в різні моменти життя культури одна й та сама думка є по-різному своєчасною. Сам М. Глінка, а за ним і його інтерпретатор вкладають в усі ті моменти з життя композитора, пов'язані з подорожуванням, особливий смисл. С. Тишко так пише про це: «На Кавказе была впервые реализована на практике страсть Глинки к путешествиям и приключениям, свойственная ему с детства и не покидавшая его в зрелые годы. Эта романтическая интенция неожиданно облекается ренессансным пафосом странствий»³.

До речі, спадають на думку слова Сергія Віталійовича на засіданні Спеціалізованої ради по захисту докторських дисертацій у НМАУ ім. П. І. Чайковського, якими він висловив свою позицію щодо цієї теми: Музикознавство наше давно перебуває в очікуванні великої методологічної роботи. Така робота потребує від автора значної сміливості. Безумовно, небезпек на цьому шляху дуже багато – починаючи від еклектичності матеріалу, який може бути включеним у роботу, від численних дефініцій, контекстів тощо, не підтверджених реальною ситуацією, реальною музикою. Історія музики – це, безперечно, історія музичних подій. Але історія музики – це також історія подій, пов'язаних із музикою. Тобто не обов'язково об'єктом історії музики має бути власне і тільки музична подія⁴.

¹ Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам»: в 4 ч. – Ч 4: Кавказ / С. В. Тышко. – К.: ЛАТ&К, 2015. – С. 5.

² Там само, с. 28.

³ Там само, с. 12.

⁴ Не можу взяти наведену думку в «лапки», адже цитую по пам'яті; однак багаторічне щире дружнє спілкування з Сергієм Віталійовичем дає мені підстави сподіватися на адекватне відтворення його слів і є запорукою правильного їх зрозуміння і відтворення.

Музикознавча майстерність Сергія Віталійовича загальноновизнана. Важливо наголосити, що вона доповнюється сутнісно пов'язаною з нею тенденцією до розширення об'єкту завдяки необмеженим культурним горизонтам дослідження, смисловим ресурсам включення цього об'єкту в контекст історичного зв'язку часів. Саме такий шлях, видаючись, на перший погляд, певним віддаленням, насправді обертається наближенням до музичного феномена, «глибиною проникнення» (М. Бахтін) у його живий, тобто мінливий, історично збагачуваний смисл. «Конечно же, кавказские ландшафты с цепями гор вдаль, с возвышающимися над ними горными вершинами-“пятитысячниками”, вызвали совершенно романтические ассоциации и будили художественную фантазию путешественников. Они то восхищались, то приходили в изумление, то преклонялись перед грозным величием гор, то словно прорывались сознанием в другое измерение, совершая, как и Глинка, “бросок в вечность”»¹.

Структура четвертої книги глінкініани (як і попередніх) нова, досить незвична за своїм форматом, вона віддзеркалює оригінальність, складність і новизну жанру цього наукового дослідження. Фрагментарність оповіді, відчутна мозаїчність викладу, калейдоскопічність імен зумовлені переважанням просторового виміру і дають можливість, уникаючи монотонної одноманітності, побачити багатолічність, яскравість і, водночас, велике значення подорожі для становлення творчої індивідуальності композитора. Як зазначає С. Тишко, подорожуючи різними країнами², «в течение всей своей творческой жизни М. И. Глинка много преуспел в деле вникания в дух и свойства самых разных народов»³. Незважаючи на певну складність «прориву» крізь, здавалося б, подрібненість тексту на численні цитати, на рясноту ліричних відступів і мозаїчність конвенційних уточнень, усі її складові, як на картині живописця, відображають особистість автора. І те суттєве, що становить істотне значення цієї роботи, постійно обігрується, змінює своє обличчя (лик), а почасти – маску, створюючи самобутній стиль письма, адекватне сприйняття якого передбачає зустрічний рух автора і читача до «співтворчості тих, хто здатен збагнути (тямущих)» (рос. – «сотворчества понимающих» – М. Бахтін).

Стиль – це те головне, що вирізняє і водночас створює книгу Сергія Віталійовича. Стиль, а не системний категоріальний чи поняттєвий аналіз. Музика, як її відчуває автор, на мій погляд, найвищою мірою імпресіоністична, категорії її одномоментні, вони народжуються щоразу заново і здебільшого уникають жорсткого підкорення внутрішній логіці об'єкту дослідження й усталених визначень.

Про музику, як зазначав Б. Асаф'єв, треба вміти писати так, «щоб слово <...> було співтворчим і необхідним»⁴. У цьому також криється секрет стилю автора. С. Тишко пише завжди про дуже близькі йому персоналії, факти, події, з якими він «збігається», і майже нічого про те, що – «мимо/повз», що – «чуже/далеке». «Два слова здесь для нас – ключевые: *покой* и *свобода* <...> Нет сомнений в том, что на Кавказе Глинка если

---

¹ Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам»: в 4 ч. – Ч 4: Кавказ / С. В. Тышко. – К.: ЛАТ&К, 2015. – С. 28–29.

² «Поездка на Кавказ <...> была первым большим путешествием в жизни М. И. Глинки» (там само, с. 7). Як уже йшлося, подорожам композитора Україною, Німеччиною й Іспанією присвячені попередні дослідження.

³ Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам»: в 4 ч. – Ч 4: Кавказ / С. В. Тышко. – К.: ЛАТ&К, 2015. – С. 110.

⁴ Асафьев Б. Мысли и думы: в ? ч. – Ч. 3: Фрагменты [о жизнедеятельности автора в искусстве] / Б. Асафьев; публ., вступ. и примеч. А. Павлова // Советская музыка. – 1983. – № 2. – С. 26.

и не обрёл в полной мере, то хотя бы почувствовал вкус *уединенья и свободы*, забыть его не смог и затем всю свою жизнь стремился повторить эти славные ощущения <...>¹.

Чудові і надзвичайно зворушливі пасажі, у яких описано доленосну цінність для майбутнього композитора долання географічних, політичних, кліматичних, мовних, а головне, – культурних кордонів, а також відтворено природу кавказьких гір, екзотику звичаїв і обрядів, вражаючу красу черкешенок, унікальну самотність музичної культури народів Кавказу: «Для <...> Глинки Кавказ, олицетворением которого стали песни и танцы черкесов, оказался первым опытом вслушивания в инациональный музыкальный фольклор. И это заложит некую жизненную программу на все последующие годы и десятилетия <...>»².

За цими замальовками стоїть певний умонастрій, який деякі науковці почасти зневажливо вважають надмірною деталізацією приватного життя Генія, але насправді він відображає сутність сучасної гуманітарної культури («Бог криється в деталях...»). Особистість талановитого митця, а тим більше класика, цікава в усіх її проявах, зокрема в контексті найдрібніших подробиць того середовища, у якому він щоденно перебував як людина приватна. Будь-який штрих цієї біографії наближає до пізнання витончених струн душі Майстра, сприяючи осягненню поезики його життєтворчості як актуального історичного здобутку. Саме тому найдрібніші реалії повсякденної буттєвості людини – костюм, їжа, запахи... – особливо зацікавлюють дослідника. Причому, інформаційний потенціал цих «найближчих до тіла» людини текстів є настільки багатим, що за траєкторією руху прихованих у них смислів можна вибудувати «магістральну» лінію повсякденного життя людини у сукупності її буттєво-побутових контекстів. Тобто аналіз знакового і символічного потенціалу повсякденних текстів культури дає можливість вийти на метафоричний рівень осмислення як приватного, індивідуального, включаючи й творчість, так і публічного життя Майстра, а також змодельовати так звані біографічні тексти культури. Останнє зовсім не передбачає, що дослідник претендує на розкриття таємниці творчості, яка є такою ж незбагненою, як і таємниця Старозавітної Трійці. Адже проти творіння Генія, як і творіння Бога, будь-яка методологія безсила.

Нова книга глінкініани викликає хвилююче і надзвичайно важливе для суспільства і конкретних людей відчуття історичної цілісності культури, духовного життя, невіддільне від гуманної (не абстрактної, а практично діючої) заповіді вченого: любити людину. У цьому, до речі, криється правда дослідження, а правда – завжди патріотична.

Книга С. Тишка «Странствия Глинки. Комментарий к “Запискам”. Ч. 4 : Кавказ» – явище незвичайне і завдяки тому, як її написано, і завдяки тому, як її видано. Тому і редактор (І. Тимченко-Бихун), і дизайнер-видавець В. Бихун можуть радіти успіху спільно з автором. Оформлення тексту чітке, лаконічне, і, водночас, витончене, вишукано аскетичне. А культура книговидавництва теж є сьогодні, до певної міри, аргументом на користь значення авторського тексту. Дослідження завершується надзвичайно промовисто: «Процесс накопления предварительных впечатлений окончился, и юный Глинка становился композитором»³.

Тож глінкініана триває...

¹ Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам»: в 4 ч. – Ч 4 : Кавказ / С. В. Тышко. – К. : ЛАТ&К, 2015. – С. 42.

² Там само, с. 148.

³ Там само, с. 219.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Асафьев Б. Мысли и думы : в 2 ч. – Ч. 3 : Фрагменты [о жизнедеятельности автора в искусстве] / Б. Асафьев ; публ., вступ. и примеч. А. Павлова // Советская музыка. – 1983. – № 2. – С. 20–30.
2. Барт Р. Империя знаков : [сб. заметок по итогам путешествия по Японии] / Р. Барт ; пер. Я. Г. Бражниковой. – М. : Праксис, 2004. – 143 с.
3. Виндельбаднт В. Философия в немецкой духовной жизни XIX столетия / В. Виндельбаднт ; пер. с нем ; Ин-т философии. – М. : Наука, 1993 – 105 с.
4. Риккерт Г. Философия истории / Г. Риккерт – СПб., 1908. – 357 с.
5. Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарии к «Запискам» : в 4 ч. – Ч. 1 : Украина. / С. В. Тышко, С. Г. Мамаев. – К. : Задруга, 2000. – 221 с.; Ч. 2 : Глинка в Германии или Апология романтического сознания / С. В. Тышко, С. Г. Мамаев. – К. : Задруга, 2002. – 500 с. ; Ч. 3 : Путешествие на Пиренеи или испанские арабески / С. В. Тышко, Г. В. Куколь. – К. : Типографія «Клякса», 2011. – 544 с.; Ч. 4 : Кавказ / С. В. Тышко. – К. : ЛАТ&К, 2015. – 244 с. : ил.
6. Федулєнкова Т. Н., Поцелуєва Н. В. Культурологический комментарий во фразеологическом словаре / Т. Н. Федулєнкова, Н. В. Поцелуєва // Вестник Ленинградского государственного университета имени А. С. Пушкина. – 2011. – Т. 1. – № 1. – С. 219–224.
7. Фуко М. Слова и вещи. Археология гуманитарных наук / М. Фуко ; [пер. с фр. В. П. Визгина и Н. С. Автономовой]. – СПб. : А-сэд. – 1994. – 408 с.

Гуменюк Т. К. Продолжение глинкианы: стиль автора в пространстве современного научного мышления (Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам» : в 4 ч. – Ч. 4 : Кавказ / Сергей Тышко. – К. : ЛАТ&К, 2015. – 243 с.). Охарактеризована работа С. Тышко – четвертая книга глинкианы. Рассмотрен стиль автора в пространстве современного научного мышления как ведущая тенденция современной мировой науки, направленная на выявление «человеческого фактора» в развитии культуры, и в то же время – на обогащение методов научного анализа культурологическим комментарием, благодаря которому биография Художника предстаёт целостным культурно-историческим явлением. Отмечено, что в этой работе проявилась тенденция растущей гуманитаризации как стремление музыковедов к комплексному анализу музыкального творчества в широком культурном контексте, сущностно соответствующее природе и возможностям музыковедения как самостоятельного и своеобразного вида культурного творчества.

Ключевые слова: глинкиана, культурологический комментарий биографика.

Humenyuk T. K. Continued Investigation of Glinka's Creativity: the Style of the Author in the Space of Modern Scientific Thinking (Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам» : в 4 ч. – Ч. 4 : Кавказ / Сергей Тышко. – К. : ЛАТ&К, 2015. – 243 с.). Book by S. Tyshko which is the fourth book investigating Glinka's creativity is characterized. The author's style is considered in the space of modern scientific thinking as the leading trend of the modern world of science, aimed at identifying the "human factor" in the development of culture. At the same time innovative methodological approach in the study of the great composer heritage enriches the methods of scientific analysis with the cultural commentary, due to which the Artist's biography presents an entity of cultural-historical phenomenon. The article notes that this study contains a trend of growing humanization as an aspiration of musicologists to integrated analysis of musical creativity in a broad cultural context. Such trend inherently corresponds to the nature and possibilities of musicology as an independent and original type of cultural creativity.

Keywords: investigation of Glinka's creativity, cultural commentary, biography studying.